

Neužmirštuolių metas

Sausis. Sniego ir speigo mėnuo, o Lietuvai – ir gedulo bei laisvės apgynimo mėnuo. Tiesiog neužmirštuolių metas, nes, sumanius sausio 13-ąją žuvusių Lietuvos laisvės gynėjų atminimą pagerbti neužmirštuolės melsvu žiedeliu, įsegtu širdies plote prie krūtinės, jomis tiesiog sužysta daugelis lietuvių, neabejingų savo Tėvynei Lietuvai, šitaip pagerbiančių žuvusiųosius prie televizijos bokšto šturpiąją sausio tryliktosios naktį 1991-aisiais. Šilčiau širdy, kai įsijungus televiziją matai laidų vedėjus seginčius šį kuklų melsvą žiedelį, o dar šilčiau, kai per LRT žurnalisto kalbinamą Didžiosios Britanijos užsienio reikalų ministrą, atvykusį į Sniego susitikimą Lietuvoje, taip pat matai su neužmirštuolės žiedeliu švarko atlake ar pačius mažiausius vilniečius Lukiškių aikštėje, smaigstančius šiuos žiedus į sniego pusnį, sudarant neužmirštuolių pievą. Tai jų, gyvybes atidavusiųjų už mūsų šiądieninę laisvę ir nepriklausomybę, atminimo ženklas. Šiltas ir prasmingas. Tejungia jis mus visus, kur bebūtume, kur begyventume, tesuspindi šis neužmiršimo žiedelis, tesujungia į vieną visumą, šiltą ir nedalomą. Kaip nedalomi buvo stovėjusieji tą naktį prie telebokš-

to, Radijo ir televizijos komiteto ar prie Aukščiausiosios Tarybos, pasirenge žūti, bet nesitraukti iš pasirinkto laisvės bei nepriklausomybės kelio. Šlovė ir pagarba jiems, jų dvasiai, nepaisant šiandieninės Lietuvos valdžios mankurtų, nesugebėjusių įveikti asmeninių ambicijų ir skirti 2015-ųjų metų Laisvės premiją Lietuvos laisvės vedliui Vytautui Landsbergiui. Tebus tai pamokoms ateičiai ir galimybė pamąstyti einant prie balsadėžių per artimiausius rinkimus. Tenenuvys šis melsvas atminimo žiedas prie kiekvienos krūtinės, kurioje plaka drąsi ir laisvę mylinti širdis. Tejungia mus kely į ateitį, juk atmintis – tai ateities garantas, laisvės ir išsipildymo viltis. Temėlynuoja neužmirštuolių pievą Lietuvoje, Gudijoje, Kanadoje ar JAV ir visame pasaulyje, kur plaka bent viena Lietuvą mylinti širdis. Saugokim šį kuklų žiedelį, nešantį šviesią žinią, primenantį išsipildžiusią viltį apie ateitį, aplaistytą geriausių mūsų brolių ir sesių krauju tamsiąją 1991-ųjų sausio 13-osios naktį prieš pat aušrą. Būkime nedalomi, verti žuvusiųjų Lietuvos vaikų. Tenepaniekims nieks jų švento atminimo.

Marija Šaknienė
Redaktorė

Gardino lietuvių Kalėdos

Šventos Kalėdos – stebuklų metas. Kiekviena šalis turi savas šios šventės tradicijas. Advento vainikas – tai šeimos tradicija, kaip eglutės puošimas, mandarinai, saldainiai...

Laukdami Kalėdų Gardino lituanistinės mokyklos mokiniai nupynė Advento vainikėlius. Du gruodžio šeštadienius su kalėdine nuotaika jie sunkiai dirbo. Kiekvienas nupynė vainikėlį, į kurį įdėjo savo meilę. Visi buvo labai gražūs. Vienas vainikas iškeliavo į Kijevo šeštadieninę lituanistinę mokyklą, du buvo padovanoti mūsų globėjui – Lietuvos Respubli-

kos konsulatui Gardine. Negalėjom palikti be vainikėlio ir ambasados Minske, kur buvom pakviesti į Advento vakaronę.

Advento vainikas – tai savotiškas kalendorius. Keturios žvakės vainiko viduryje simbolizuoja keturias laukimo savaites. Kiekvieną Advento savaitę, šeimai susirinkus prie tokio vainiko, turi būti uždegama žvakė. Todėl likusius vainikus vaikai parsinešė namo, kur kartu su šeima laukė artėjančių švenčių.

Nukelta į 2 psl.

Ambasadorius E. Ignatavičius Gardino lietuvių tarpe. Autorės nuotr.

Minėjome sausio tryliktąją – laisvės gynėjų dieną

Minime sausio 13-ąją.

*Saulėlydžių aukso geltona ugnim
Tau, Tėviške, ryžtas ir viltys liepsnoja,
Ir kyla į laisvę kartu su tavim,
Kels vėliavos kraštą, aukos nudažytą
Raudona spalva ir herojų garbe... –*

šiais žodžiais prasidėjo renginys Rimdžiūnų lietuviškojoje mokykloje, skirtas 1991 m. sausio 13-osios įvykiams paminėti.

Renginio vedėjai Adriana, Mantas, Artūras ir direktorės pavaduotoja Silvija Ruplienė kiekvienam mokiniui ir mokytojui įsegė padėkos ir pagarbos ženklą žuvusiems už Lietuvos laisvę – neužmirštuolės žiedelį, kurį išdidžiai ir su meile nešiojom visą dieną prie savo širdies.

Istorijos mokytojas Artūras Vasiliauskas nušvietė Sausio 13-osios įvykius ir perskaitė žuvusiųjų pavardes. Jų atminimas buvo pagerbtas tylos minute. Uždegėme žvakeles žuvusiems, o jų prie televizijos bokšto buvo 14, sužeista 700 žmonių.

Renginio vedėjai pakvietė visus susimąstyti:

„Dabar...“

*Kiekvienas pagalvokim mintyse,
Ar mes verti aukos, vardu gyvybė,
Kurį sudėjo Lietuvos gynėjai
Ant Laisvės aukuro
Tą baisią sausio 13-osios naktį
Prieš tankus rantom tuščiomis
stovėję,*

Mirties, kančios ir skausmo nepabūgę?

*...Ar mes įvertinam jų žygio prasmę,
Ar mes suprantam jų aukos didybę?*

*...Dabar, akimirka sustoję tyliai,
Kiekvienas pagalvokim apie tai...“*

Renginio pabaigoje kartu sugiedojome Eurikos Masytės dainą „Laisvė“, mokyklos direktorė Svetlana Lukšienė padėjo minėjimo rengėjams, sakydama, kad dėka laisvės turime ir lietuvišką savo mokyklą.

Pateikiu po renginio užrašytas mokinių mintis apie Sausio tryliktosios įvykius.

„Sausio 13-oji yra labai svarbi Lietuvos istorijai ir mūsų mokyklai, nes ji yra gabalėlis Lietuvos Baltarusijoje. Nuo pat mūsų mokyklos įkūrimo yra minima sausio tryliktoji. Tai jau tapo tradicija, o tradicijų nesilaikyti negalima, jas galima tik tobulinti.“

Dešimtokė
Auksė Lukša

„Sausio 13-oji parodė, kad laisvė – didžiausia kiekvieno žmogaus ir kiekvienos tautos vertybė. Deja, ji reikalauja aukų. Kartais labai didelių... Tikriausiai nėra pasaulyje tokios tautos, kuri kovoje už savo laisvę būtų patyrusi tiek kančių, priespaudos, neteisybės, kiek patyrėme mes, lietuviai...“

Septintokė
Erika Petrik

Nukelta į 2 psl.

Trijų karalių sutiktuvės Vilniaus rotušėje

Dainuoja Vytauto Didžiojo gimnazijos choras. Autorės nuotr.

Tradicškai sausio 6-ąją, per Tris karalius, į Vilniaus rotušę susirinko senųjų vilniečių ainių klubas. Renginį pradėjęs klubo pirmininkas Andrius Žibikas pakvietė susirinkusius pažiūrėti Vytauto

Damaševičiaus ir J. Matonio filmą apie senojo Vilniaus šv. Mikalojaus bažnyčią. Bažnyčią, kurioje, net ir lenkmečiu, vienintelėje, pamaldos vyko lietuvių kalba. Filme prisiminimais apie šiuos Dievo

namus Vilniuje ir jų reikšmę lietuviams, pasiremdami gausia istorine medžiaga, dalijosi teatrologė Gražina Marekaitė, Napoleonas Kitkauskas, kiti garsūs vilniečiai bei bažnyčios restoratoriai, architektai. Pasibaigus filmo peržiūrai renginio dalyvius džiugino Vytauto Didžiojo gimnazijos, praėjusiais metais šventosios jubiliejų, choras skambiomis St. Šimkaus – „Lietuva brangi“, G. Savinienės „Lietuva“ Just. Marcinkevičiaus žodžiais bei kitomis prasmingomis dainomis. Skambėjo ir G. Abariaus „Širdžių kalba“, T. Leiburo „Prie pasakų miesto“ bei kitos dainos. Koncertas baigtas K. Lušo daina „Trys karaliai“. Po koncerto renginio dalyviai prie vyno taurės dalijosi prisiminimais apie senąjį Vilnių, klubo veiklą, prisiminė Anapilin išėjusius jo narius. Svečių teisėmis renginyje dalyvavo ir nemažas būrys gervėtiškių, Tarptautinio „Gervėčių“ klubo narių.

Marytė Žarkauskaitė

Gardino lietuvių Kalėdos

Piname advento vainiką.

Autorės nuotr.

Atkelta iš 1 psl.

Po Naujųjų metų, lituanistinės mokyklos mokiniai, paruošę nedi-

delį spektakliuką, suvaidino tėveliams ir kitiems bendruomenės vaikams. Spektaklio personažai – nykštukai: Bičiulis, Didžiulis, Gra-

žuolis, Senukas, Mažylis ir Draugelis. Nykštukams Kalėdos yra pats užimčiausias metų laikas. Jie visai pavargsta, norėdami suspėti viską paruošti. Jiems reikia supakuoti tiek daug dovanų ir perskaityti tiek daug laiškų. Tik Ragana su Velniu ir Vandeniu, norėdami sugadinti šventę, nuolat trukdo. Spektaklio metu vaikai dainavo, šoko ir žaidė prie Kalėdinės eglutės. Žiūrovai liko patenkinti.

Gardine vaikai, kaip ir visame pasaulyje, laukia dovanų nuo Kalėdų Senelio. Po spektaklio Gardino lietuvių bendruomenės pirmininkas Antanas Juodaitis, apsiėmęs Kalėdų Seneliu, dovanojo visiems susirinkusiems vaikams dovanėles, kuriomis pasirūpino Lietuvos Respublikos Generalinis konsulas Gardine.

Svetlana Belinskaja

Naujametinis karnavalas Rimdžiūnų lietuviškojoje mokykloje

Oi tu, eglaitė,
Oi tu, žalioji,
Ko tu širdelę
Mano vilioji?
Kiek čia žvakučių
Prikabinėta,
Kiek čia žvakučių
Uždeginėta.

K. Jakubėnas

Gruodžio 28 d. į šventiškai papuoštą Rimdžiūnų kultūros centro salę, kurios vidury puikavosi gražuolė eglė, rinkosi Rimdžiūnų lietuviškosios mokyklos mokiniai, mokytojai, tėveliai ir svečiai į naujametinį mokyklos karnavalą.

Iškilmingą renginio dalį pradėjo senieji 2015 metai. Į šį personažą šauniai įsikūnijo direktorės pavaduotoja Silvija Ruplienė, kuri

atėjo su burtų lazdele ir pasakė, kad atnešė žiemą (iš tiesų tą dieną ir naktį gerokai pasnigo ir pašalo) ir taip įtaigiai kalbėjo, kad vaikai iš karto ja patikėjo. Mokinių buvo paklausta, kuo ypatingi šie metai, kas buvo nuveikta, išmokyta, kur dalyvauta. Į šiuos klausimus mokiniai noriai atsakinėjo.

Salės centre prie žaliaskarės eglutės stovėjo labai gražiai pasipuošęs Kalėdų senelis, bet jis buvo negyvas, todėl vaikai pradėjo garsiai dainuoti ir kviesti tikrą Kalėdų senelį, kurį įtikinamai suvaidino mokyklos direktorė Svetlana Lukšienė – džiugiai, pakiliai ir išradingai.

Kalėdų senelis visus pakvietė į ratelį, kuriame sukosi ir Pepė Ilgajinė (Monika), Husaras (Ilja),

Snaigės, Princesės, Meškiukai ir daug kitų personažų. Kalėdų senelis pakvietė kiekvieną klasę, kurios gražiai pasirodė: pirmokai baletą šoko, antrokai, trečiokai ir ketvirtokai ir vaidino, ir deklamuavo, – puikiai mokinius parengė klasių vadovės – Galina Andruškevič, Vilma Žukauskaitė-Lukša, Onutė Kimsienė ir Svetlana Petrik.

Kalėdų senelis buvo suorganizuotas viktoriną visiems buvusiems šventės dalyviams – ir mažiems, ir dideliems, net mokinių tėvai ir mokytojai turėjo kaip nors pasirodyti.

Šventės kulminacija – dovanos, kurias Kalėdų senelis įteikė mokiniams.

Vyresniųjų klasių mokiniai patys suorganizavo naujametinį kaukių balių, jiems talkino mokytojos Svetlana Demko ir Loreta Saveljevičienė. Moksleiviai pristatė kaukes ir jas komentavo. Buvo labai įdomių kaukių – Šerloko Holms, Vienuolės, Briedžio ir Peliuko iš animacinio filmo ir kitų, bet kaukių balius nugalėjo tapo Sniego Karalienė (dešimtokė Gražina Bublevič), jai talkino Gerda ir Kajus (Karolina Bilyk ir Violeta Kacevičiūtė).

Visus nustebino 11 klasės mokinio Artūro Jarmalavičiaus pasirodymas. Ramaus būdo vaikas atskleidė savo muzikinius gebėjimus repudamas dainą, kuria džiaugėsi tėveliai, sesutė ir mes visi.

Renginį vainikavo Minsko vaikų meno mokyklos Nr. 2 parodytas spektaklis „Alisa veidrodžių šalyje“. Jį režisavo bendros Baltarusijos ir Lietuvos įmonės direktorė Virginija Tarnauskaitė, o teatrą pakvietė ir gražiai jį priėmė Rimdžiūnų kultūros centro direktorė Natalija Beliačic. Už tai mes esame joms labai dėkingi.

Aukšė Lukša, Gražina Bublevič

Rimdžiūnų lietuviškosios vidurinės mokyklos 10 klasės mokinės

Smagiausia – prie eglutės su Kalėdų seneliu. Silvijos Ruplienės nuotr.

Minėjome sausio trylik-tąją – laisvės gynėjų dieną

Atkelta iš 1 psl.

„Sausio 13-oji labai reikšminga diena lietuviams. Visa Lietuva mini šią reikšmingą datą. Ankstų sekmadienio rytą beginkliai lietuviai stovėjo susikibę rankomis, giedojo savo giesmes ir, atsakydami į XX amžiaus barbarų tankų bei automatų šūvius, skandavo savo Tėvynės vardą – Lietuva. Aistringai mylintys Tėvynę lietuviai visada buvo, yra ir bus.“

Dešimtokė Gražina Bublevič

„Sausio 13-oji – tai labai svarbi ne tik Lietuvai, bet ir visam pasauliui diena. Ji parodė ir patvirtino: mes būsim! Būsime, nes tautos su tokiu beprotišku laisvės troškimu, begaliniu ryžtu ir neapsakoma drąsa, sunaikinti neįmanoma. Ši diena visada išliks mano širdyje.“

Aštuntokas Mantas Lukša

Dėkoju mokiniams už mintis.

Angelė Valienė

Rimdžiūnų vidurinės mokyklos lietuvių mokomąja kalba lietuvių kalbos mokytoja

Minime laisvės gynėjų dieną.

Svetlanos Petrik nuotr.

Paminėta Laisvės gynėjų diena

Sausio 14 d. Lietuvos Respublikos ambasadoje Baltarusijoje paminėtos Laisvės gynėjų dienos 25-osios metinės.

Besirenkantys į atminimo vakarą Sausio įvykių dalyviai baltarusiai, Baltarusijos visuomenės, meno, kultūros, veikėjai, žiniasklaidos, diplomatinio korpuso atstovai, Minsko lietuviai apžiūrėjo Zenono Nekrošiaus ir Virgilijaus Usinavičiaus fotografijų parodą „Kelias į laisvę. Lietuva 1988–1991 metais“.

Lietuvos Respublikos ambasadorius Evaldas Ignatavičius vakaro įžangoje pabrėžė, kad šiais metais minimas Laisvės gynėjų dienos 25-metis yra simbolinis tiltas, jungiantis Lietuvos Nepriklausomybės įtvirtinimą prieš ketvirtą amžių su šiandiena. Tylos minute pagerbti žuvusieji.

Į vakarą atvykęs signataras, buvęs Lietuvos ambasadorius Latvi-

joje, Baltarusijoje ir Ukrainoje, buvęs užsienio reikalų ministras Petras Vaitiekūnas, pasidalijo savo prisiminimais iš tragiškų Sausio dienų Lietuvoje ir pastarųjų metų įvykių Ukrainoje. Baltarusijos politikai Stanislavas Šuškevičius, Valentinas Golubevas, Vincukas Viačiorka, Petras Sadovskis ir kiti taipogi pasakojo apie įsimintinus 1991 metus ir kokią įtaką lietuvių kova už laisvę darė baltarusių aktyvistams. Kunigas Mykolas Bubien sukalbėjo maldą žuvusiems už laisvę ir jau mirusiems įvykių liudininkams.

Vakaro pabaigoje Ambasados kieme visi simboliškai susirinko prie atminimo laužo, vaišinosi karšta arbata ir sumuštiniais. Kaip tą 1991 metų sausį...

Informacija iš LR ambasados Baltarusijoje tinklapio

Šventėme Pabėgėlių ir migrantų dieną

Šiais Gailėstingumo Jubilėjaus metais Pabėgėlių ir migrantų dieną šventėme sekmadienį, sausio 17-tąją.

Kviečiu jus platinti Popiežiaus žinią apie migracijos ir pabėgėlių iššūkius, ragindamas jus atkreipti dėmesį į šv. Tėvo Pranciškaus evangelinio gailėstingumo įkvėptą atsaką į šią didėjančią krizę.

Popiežiaus Pranciškaus žinia „Migrantai ir pabėgėliai – iššūkis.

Atsakas – gailėstingumo Evangelija“:

http://eis.katalikai.lt/vb/popieziai/pranciskus/zinios/2015-09-12_migrantu-ir-pabegeliu-dienos-proga-2016

Pagarbiai Kristuje,

Edmundas Putrimas, Lietuvos Vyskupų Konferencijos (LVK) Delegatas užsienio lietuvių katalikų Sielovadai

Marijos Mažeikienės liaudies meno įvertinimas

Marija Mažeikienė prie savo rankdarbių su apdovanojimų komisija parodoje Gardino teatro fojė. Autorės nuotr.

Sausio 13 dieną, kai Lietuva mini svarbią tautos istorinę datą, lietuviai, gyvenantys toli nuo tėvynės, savo kilniais darbais savaip garsina savo protėvių žemę.

Tad antrąjį Naujųjų metų trečia-

dienį Baltarusijoje Gardino miesto dramos teatre vyko iškilmingas kultūrinis renginys – vardine A. I. Dubko premija buvo apdovanota net 14 laureatų už nuopelnus savo kraštui bei kultūrai. O jų buvo įvai-

riausių: Geriausias metų muziejininkas, rašytojas, dėstytojas, artistas, režisierius, žurnalistas, dailininkas, muzikantas, meno kolektyvų vadovas ir kt.

Astravo rajono delegacijos nariai – rajono Ideologinio darbo, kultūros ir jaunimo skyriaus direktorė Seniut Natalija, Kultūros centro direktorė Litvin Natalija, Rimdžiūnų kultūros centro direktorė Natalija Beliačic išvyko atstovauti savo kraštui drauge su mieląja liaudies meno puoselėtoja Marija Mažeikiene.

Dramos teatro fojė buvo demonstruojama ceremonijos dalyvių darbų liaudies meno paroda. Joje puikavosi ir Petrikų kaimo gyventojos 92 metų Marijos Mažeikienės rankdarbiai: austos lovatiesės, rankšluosčiai, takeliai, nertos servetėlės, įdomios nuotraukos iš įvairių renginių, straipsnių, kuriuose atsispindi talentingosios Marijos asmenybės gyvenimas bei nuveikti prasmingi, dideli darbai, reikšmingi visai Lie-

tuvai. Nuostabu, kad ši kūrybinga senolė savo patirtį perduoda mažiesiems, kurie noriai perima žinias ir jomis dalijasi su kitais per tradicines šventes ir konkursus.

Mūsų kraštiečiai Marijai Mažeikienei teko didelė garbė atsiimti pelnytą apdovanojimą iš paties gubernatoriaus rankų. Ji pripažinta geriausia 2015 metų liaudies kūrybos meno veikėja. Beje, moteris į renginį atvyko taip pat ne tuščiomis rankomis – gubernatoriui padovanojo pačios austą lininį rankšluostį. Gubernatorius nuoširdžiai dėkojo ne tik už dovaną, bet ir už jos gilų pėdsaką kultūros pasaulyje.

Gubernatorius pabrėžė: „A. I. Dubko premija teikiama nuo 1999 metų, jos laureatais tapo beveik 200 žmonių. O dar smagiau, kad Kultūros metai prasideda nuo tokios šiltos, kūrybingos liaudies meno šventės, kurią mums padovanojo šie puikūs kultūros puoselėtojai ir mylėtojai“.

Laureatus sveikino Gardino srities vykdomojo komiteto pir-

mininkas Vladimir Kravcov ir Dubko našlė Ema Aleksandra.

Asmeniškai noriu padėkoti nuostabiąjį niekad nenuilstančiąjį Marijai, kad, nepaisydama jokių kliūčių, negailėdama savo brangaus laiko, save atiduoda kultūrai. Savo žinias ir patirtį entuziastingai perduoda jaunesnėms kartoms, tokiu būdu stengdamasi visą mūsų tautos etnokultūros lobyną turtinti bei išsaugoti. Ačiū, mieloji Marija, kad savo poetiniu žodžiu ir nuostabiais rankdarbiais džiuginate savo kraštiečius. Taip pat dėkoju visai lydėjusiai kelionėje Astravo rajono delegacijai, o ypač jos vadovei.

Na, o rašinių norėtusi baigti Marijos Mažeikienės žodžiais, kuri girdėjo juos iš savo tėvo:

„Neverk, kad mokyta nebūsi, svarbiausia, kokį grūdą gyvenime pasėsi“.

Natalija Beliačic
Rimdžiūnų kultūros centro
direktorė

Po Baltarusiją – M. K. Oginskio ir savos giminės takais

Visą vasarą ir rudenį Lietuvoje, Lenkijoje ir Baltarusijoje vyko renginiai, skirti pažymėti garsaus politikos, diplomato, kompozitoriaus M. K. Oginskio 250-osioms gimimo metinėms. Į šį renginių ciklą įsijungė ir Paežerių dvaras. Sūduvos (Suvalkijos) kultūros centras, bendradarbiaudamas su Lietuvos Dailės muziejumi, dvaro rūmuose eksponavo parodą, atskleidžiančią šios garsios asmenybės gyvenimo ir veiklos kelią.

Vilkaviškio krašto muziejaus istorikas Antanas Žilinskas, gavęs pakvietimą iš Baltarusijoje Zalesėje M. K. Oginskio dvare įkurto muziejaus, dalyvavo ne tik tarptautinėje konferencijoje, bet keliaivo ir savos giminės takais.

M. K. Oginskis ir Paežeriai

Paežerių dvare skambėjo M. K. Oginskio ir F. Šopeno muzika, svečiavosi garsios XIX a. asmenybės, tačiau pats M. K. Oginskis, atrodo, nesilankė. Žinoma, kad jis iš pirmosios santuokos (1789 m.) su žmona Izabela Lasocka, turėjo du sūnus – Tada Antaną ir Pranciškų Ksaverą. Pastarasis turėjo tris dukras – Ameliją, Gabrielę Mariją ir Nataliją. Ši ir atitekėjo į Paežerius.

Garsusis politikas ir kompozitorius M. K. Oginskis gimė Lenkijoje, kur Guzovo dvare prabėgo laimingiausi vaikystės metai. Kūrybingiausias laikotarpis susijęs su Zalesės dvaru. Baltarusijos mokslininkai ir muziejininkai M. K. Oginskiui skiria ypatingą dėmesį, dažnai perdėtai savindamiesi jo nuopelnus. Tad vykdamas į Zalesėje vykstančią tarptautinę konferenciją, parengiau pranešimą, kuriame akcentavau apie M. K. Oginskio giminės ištakas Kaišiadorių krašte, sūnų ir anūkų nuopelnus Žemaitijoje ir Užnemunėje (Veisiejai, A. Kirsna, Paežeriai).

Traukinys iš praities

Rinkdamas medžiagą apie M. K. Oginskio anūkę Nataliją, lan-

kiausi Veisiejuose, kur gyveno jos tėvai bei Kapčiamiestyje. Ten M. K. Oginskio sūnus, Natalijos Gavronskienės tėvas, slaugė 1831 m. sukilimo didvyrę Emiliją Pliaterytę.

Sena svajonė, apsilankyti Zalesės dvare, išsipildė gavus M. K. Oginskio sodybos-muziejaus direktorės kvietimą į tarptautinę konferenciją, kuri vyko M. K. Oginskio gimimo dieną, rugsėjo 25-ąją.

Susiruošiau keliauti traukiniu, Kaliningradas – Sant-Peterburgas. Į šį traukinį Kybartuose įsėdau kaip vienišas keleivis. Paskutinį kartą šio tipo traukiniui teko keliauti praėjusio amžiaus septintame dešimtmetyje. Tikėjau išvyti daug naujovių, patogumų. Tačiau išvydau vaizdą, lyg būčiau laiko mašinos sugrąžintas į jaunystę.

Ta pati masė keliautojų, sėdinčių ar gulinčių viršutinėse vagonų lentynose, tie patys valgiai (arba ta, duona, kiaušiniai). Tik dabar maistą keleiviai išdėlioja ant popierinių servetėlių, o ne ant laikraščių. Nuobodžiaujanti jauna traukinio palydovė žiovaudama klausėsi pagyvenusios rusės, važiuojančios iš Klaipėdos į Vitebską, pasakojimų apie sunkų gyvenimą Lietuvoje, mažas pensijas, didelius mokesčius ir kainas.

Viešėdamas Baltarusijoje taip pat girdėjau panašius pokalbius apie mažas pensijas, dideles kainas. Tik Lietuvoje neteko girdėti, kad pensininkai eitų į laukus rinkti kukurūzų burbuolių liekanų, kaip tai daro baltarusiai pensininkai. Mažame Zalesės miestelyje pensininkai augina ožkas ir ypač daug vištų ir triušių. Javų ar kukurūzų burbuolių liekanų savo augintiniams baltarusiai pensininkai renka iš tuščiuose po javapjūtės kolkūkių laukuose. Mano giminaitis gydytojas, gaunantis trijų milijonų rublių (150 eurų) pensiją, taip pat veda namų ūkį, augina triušius ir vištas, bei puoselėja gražų sodą.

Giminaičių glėbyje

Važiudamas į M. K. Oginskio sodybą-muziejų turėjau dar vieną, asmeninę svajonę, aplankyti senelio kapą Voistomo miestelyje ir tėvo tėviškę Cieliakų kaimelyje. Taip jau sutapo, kad mano giminės iš tėvo pusės šaknys visai netoli nuo Oginskių sodybos. Mano pusseserės Marijos Ščiuravskajos sūnus, gydytojas Francas, baigęs medicinos studijas su paskyrimu atvyko į Zalesę ir vadovavo senelių namams vėliau ligoninei, kuri buvo įkurta M. K. Oginskio sodybos pastatuose.

Smorgonių geležinkelio stotyje, vos išlipus iš vagono, patekau į giminaičių glėbį. Čia mane sutiko pusseserės sūnus Janekas ir Francas. Netrukus svečiuojuosi Janeko namuose. Jo žmona Teresė paruošė puikią vakarienę, o Janekas smalsavo plačiau pažinti mane, vienintelį giminaitį, gyvenantį Lietuvoje. Mano tėvo brolio dukra Marija viena užaugino penkis vaikus: Francą, Česlovą, Janeką, Petrą ir Albiną. Jų tėvas Zigismundas, mano dėdė, mirė po karo, 1946 metais. Palaidotas greta tėvo Adomo, Voistomo kapinėse.

Ir vėl keistas sutapimas. Senelis Adomas palaidotas vos per kelėtą žingsnių nuo M. K. Oginskio sekretoriaus Leonardo Chodzko kapo. Tą dieną, kai uždegiau žvakę ant senelio ir dėdės kapelių, mačiau padėtas gėles ir ant agriuvusio L. Chodzko kapo rūšio.

Lankydamas senas kapines iš giminaičio lūpų sužinojau, kad jie save įvardina lenkais, yra katalikai ir kalba rusiškai, baltarusiškai. Teko susimąstyti, kokios tad tautos palikuonis esu aš?

Mano gidė Viktorija, aprodyma Zalesę, liūdnai konstatuoja, kad miestelis lėtai miršta. Uždarytas vaikų darželis rodė savo tamsius išdaužtus langus. Be gyvybės ženklų ir sanatoriniam gydymui statytas pastatas.

Tačiau nustebino šviečiantis atkurtas M. K. Oginskio statytas

M. K. Oginskio muziejus Zalesėje.

Autoriaus nuotr.

Voistomo kapinės, kur palaidoti Antano Žilinsko artimieji.

Autoriaus nuotr.

rūmas, naujais baldais apstatyti kambariai, išraiškingos muziejinės ekspozicijos.

Kas labai nustebino, jog konferencija vyko baltarusių kalba. Tarp pranešėjų buvau vienintelis lietuvis, be to kalbėjau pats pirmasis. Sulaukiau ir Baltarusijos televizijos dėmesio. Trumpame interviu pasakojau apie M. K. Oginskio pagerbimą Žemaitijoje (Rietave ir Plungėje), Paežeriuose.

Zalesė ir Oginskis

Mykolas Kleopas Oginskis, perėmęs iš savo dėdės Pranciškaus Ksavero Zalesės dvarą, čia pastatė naujus rūmus. Jie nebuvo prabangūs. Gražiausias sodyboje buvo

angliško stikliaus parkas, kuriame išsiskyrė pilni romantikos paviljonai ir antikinės šventyklos.

„Šiaurės Atėnais“ Zalesę praminę amžininkai, čia atvykę sutikdavo M. K. Oginskį, kuris jiems surengdavo muzikinius vakarus ir iškylas prie Vilijos upės.

M. K. Oginskio proprovaikaitis Andžėjus Zaluskis, monografijoje apie savo garsųjį protėvį rašė, kad svečiams patiekiamas maistas buvo puikus: „Užtekdavo vieną kartą svečiui paminėti, kad kažkur Prancūzijoje jam patiko Strasburgo paštetas, kai po kelių dienų tas paštetas atsiradavo Zalesėje ant stalo.“

Nukelta į 4 psl.

Po Baltarusiją – M. K. Oginskio ir savos giminės takais

Atkelta iš 3 psl.

Jau vykdamas į Zalesę žinojau daug su dvaru susijusių istorinių vietų. Parke buvo du didžiuliai akmenys, tai tikri paminklai. Vienas jų su įrašu „Kosciuškos šešėliams“, baltarusių restauruotas, o kitas, skirtas M. K. Oginskio mokytojui jaunystėje Žanui Rolėjy, buvo dingęs ir vėl atrastas 1996 metais.

Buvo miela šiuos akmenis paliesti savo ranka. 1822 m. jaunas poetas Aleksandras Chodzka aprašė parką, kuriame buvo Amelijos šventykla, Emos gėlynas, Gulbių sala.

Nuo 1819 m. Oginskio sekretoriumi buvo Leonardas Chodzka. Palaidotas Voistomo miestelio kapinėse. Minint M. K. Oginskio jubiliejinį gimtadienį, jo sekretoriaus baltarusiai nepamiršo, L. Chodzko kapo vietą pagerbė gėlių puokštėmis.

Baltarusijoje kapai ryškiai skiriasi nuo lietuvių. Kuklesni paminklai paskendę žolėse. Ant naujai palaidotų kapų išsiskiria ryškių spalvų gėlių vainikai. Čia Voistomo kapinėse suradau dešimtis kapelių su mano giminės (iš tėvo pusės) pavardėmis. Keistas jausmas, kai surandi giminės kapus po daugelio metų. Nesistebiu, kai iš viso pasaulio į Vilkaviškį ieškodami giminės šaknų atvykusieji pravirksta prie kapo, menančio nors ir tolimą giminaitį.

Mirštantis kaimas mena skaudžias istorijas

Kaimai nyksta, nors gyvybę juose išlaikyti bando išlikę kolūkiai. Po gimtąjį tėvo kaimą vaikščiojau lyg po kapines. Ilga gatvė išsiskiria mėlyna spalva dažytais tvoromis, o mediniai rąstiniai nameliai, mėlynomis langinėmis. Po kiemelius vienur kitur vaikščioja šimtametės vienišos senolės. Šį kaimą per Pirmąjį pasaulinį karą vokiečiai buvo iškėlę į Lietuvą. Cieliakų kaimas buvo apgyvendintas Pilviškių apylinkėse. Mano tėvas liko gyventi Parausių kaime, senelis grįžo į lenkų okupuotą kraštą.

Kaimo prieigose vokiečiai buvo įrengę gynybines prieigas. Išlikę bunkeriai mena prieš šimtmetį vykusio karo ženklus.

Lenkmetį išgyvenęs kaimas patyrė skaudžių nuostolių Antrojo pasaulinio karo metais. Kaimo senbuviai prisimena baltarusių partizanų plėšikavimus. Miškai ir pelkės, supusios Cieliakų kaimą, priglaudė įvairaus plauko perėjūnus. Čia slėpėsi buvę policininkai, kriminaliniai nusikaltėliai. Atėjus frontui, ši įvairialypė minia įjungta į Raudonąją Armiją ir pasiūta į fronto priešakines linijas.

Nors apie politiką nekalbėjome, tačiau supratau, kad inteligentija kritiškai vertino esantį režimą ir mato Baltarusiją Europos tautų bendrijoje.

Antanas Žilinskas

Straipsnio autorius Antanas Žilinskas prie savo senelio Adomo Hul kapo Voistomo kapinėse. Autoriaus nuotr.

Užuojauta

Nuoširdžiai užjaučiame ištikimą Gervėčių krašto lietuvių bičiulę Birutę Matulienę jos mylimai mamai mirus.

Tarptautinis „Gervėčių“ klubas

Birutė švenčia jubiliejų

išmokslo. Šiuo metu jos gyvena ir dirba Anglijoje, kur įsikūrė ir pati Birutė. Dukros padovanojo Birutei du anūkus.

Augant, bręstant ir mokantis Birutę lydėjo skambi, melodinga džiūkiška daina. Ji Birutę atvedė ir į Lietuvos Mokslų Akademijos chorą, ansamblių „Prie žalio tilto“ bei Tarptautinio „Gervėčių“ klubo folkloro ansamblių, kuriame ji praleido didelę savo laisvalaikio dalį, apkeliaavo visą Gervėčių kraštą, bendravo su svetingais to krašto žmonėmis, juos pamilo, kaip ir jie ją. Visi ją prisimena kaip mielą, draugišką, komunikabilią, paslaugią auksinio balso savininkę. Dainingoji dzūkė mėgo ir smagų šokį, lankė mėgėjiškus šokių kolektyvus.

Mieloji Birute, sveikiname tave gražios tavo šventės proga ir linkime nepamiršti mūsų, kad ir kur benuvestų tavo gyvenimo kelias, kur bebūtum, nepamirštum skambiuju džiūkiškų dainų, kurias mums dainuojant nuo šiol labai stigs tavo balso, stigs tavo išraiškingų akių įdėmaus žvilgsnio, nuoširdaus, šilto žodžio mūsų susijimuose, kelionėse. Būk laiminga, sveika, būk tikra lietuvaitė, kokia ligi šiol ir buvai, o mes tavo skambiuju balsą, tvirtą nuomonę minėsime visada. Tavo bičiuliai gervėtiškiai.

Tarptautinis „Gervėčių“ klubas

Atkreipiame dėmesį!

Mielieji, taip pat informuojame apie Lietuvių Fondo paskelbtą konkursą paramai gauti. Fondas paramą skiria naujiems, pažangiems, taip pat ilgalaikes tradicijas išsivijus bendruomenėje turintiems ir vykdomiems projektams. Ypatingas dėmesys skiriamas toms paramos paraiškoms, kurios numato organizacijų tarpusavio bendradarbiavimą, siekia bendrų tikslų bendruomenės naudai. Siekdamas įgyvendinti savo tikslus, Lietuvių Fondas remia šias sritis:

- švietimą: Lietuvių Fondas tiki, kad išsilavinimas užtikrins lietuvių kultūros puoselėjimą bei tęstinumą. Todėl pirmenybė teikiama tiems projektams, kurie plėtoja liuanistinį švietimą, stiprina liuanistines mokyklas, ir tiems moksliniams tyrimams, kurie padeda žinių pamatus ateinančioms kartoms;

- kultūrą: Lietuvių Fondas tiki, kad lietuviška kultūra – tai mus visus vienijanti gija. Todėl pirmenybė teikiama projektams, pabrėžiantiems lietuvių kultūros gyvybingumą, sukuriantiems galimybes kultūrinei raiškai ir pritraukiantiems plačiąją visuomenę;

- bendruomenę: Lietuvių Fondas tiki, jog asmenybės išugdyti

reikia tinkamos terpės. Todėl Lietuvių Fondas pirmenybę teikia tiems projektams, kurie jungia ir gausina lietuvių bendruomenę, sukuria sąlygas bendradarbiauti tiems, kuriems svarbi lietuviška kultūra;

- jaunimą: Lietuvių Fondas tiki, kad lietuviškos kultūros paveldo išsaugojimo ateitis yra jaunimo rankose. Todėl Fondas remia tuos projektus, kurie jaunųjų narių širdyse žiebtų meilę lietuvių kultūrai, skiepytų bendruomeniškumo jausmą. Vienas iš svarbiausių Fondo prioritetų yra parama jaunimo organizacijoms, vasaros stovykloms, jaunimo pasirodymams ir kitiems bendrą jaunimo veiklą skatinantiems projektams.

Paraiškos priimamos nuo sausio 15 iki balandžio 1 d.

Daugiau informacijos: www.lithuanianfoundation.com/LT/ paramos-prasymu-programa/.

Pagarbiai

Lina Žukauskaitė direktoriaus pavaduotoja, laikinai atliekanti direktoriaus funkcijas

Užsienio lietuvių departamentas
Užsienio reikalų ministerija

Lietuva ir Baltarusija pasirašė kasmetinį dvišalio karinio bendradarbiavimo planą

2015 12 03–04 dienomis Minske įvyko kasmetinės dvišalės Lietuvos ir Baltarusijos gynybos ministerijų konsultacijos, kurių metu pasirašytas dvišalis karinio bendradarbiavimo planas kitiems metams.

Konsultacijų metu aptarti saugumo regione klausimai ir problemos, karinių pajėgų plėtros planai, dvišalio bendradarbiavimo perspektyvos. Anot Lietuvos delegacijai vadovavusio Krašto apsaugos ministerijos Tarptautinių ryšių ir operacijų departamento direktoriaus Roberto Šaprono, diskusija buvo turininga, atvira ir ganėtinai pozityvi. „Įtampa ir totalus nepasitikėjimas Rusijos ir Vakarų santykiuose niekaip nepersikėlė į Lietuvos dvišalius ryšius su Baltarusija, nepaisant mūsų šalių skirtingų integracijos kryptių – manau, kad tai yra labai svarbus teigiamas faktorius saugumui mūsų regione“, – sakė jis.

Baltarusijos delegacijai vadovavęs gynybos ministro padėjėjas tarptautiniams ryšiams gen. mjr. Oleg Voinov teigė, kad NATO pajėgų stiprinimas Baltijos regione, atsakant į Rusijos agresiją Ukrainoje, kelia klausimų Baltarusijoje, Baltarusija aktyviai stebi tai, kas vyksta jų kaimynystėje, todėl Lietuvos pusė pasiūlė tęsti ir plėsti dvišalio atvirumo ir pasitikėjimo stiprinimo priemones – išankstinį informavimą apie karinę veiklą, stebėtojų kvietimą į pratybas, keitimąsi duomenimis apie karines pajėgas. Tokios abipusės priemonės padeda išvengti nesupratimų, leidžia geriau pažinti vieniems kitus.

„Turime vertinti Baltarusijos vadovybės atsiribojimą nuo agresyvios Rusijos užsienio politikos. Šioje šalyje nepajaučiau jokių nuoskaudų dėl subyrėjusios sovietų imperijos, ji gerai jaučiasi savo teritorijoje ir kol kas nesileidžia įtraukiami į pavojingas savo sąjungininkės avantiūras, – pabrėžė R. Šapronas. – Manau, kad tai suteikia pagrindo Baltarusijai gerinti ir dvišalius ryšius su ES ir NATO“.

SKVRD inf. iš leidinio „Krašto apsauga“